

Kőeszközök, kerámiák és fémek archeometriája

Csiszolt kőeszközök, szerszámkövek

BSc alapok:

<http://www.ace.hu/curric/elte-archeometria/2015/BSC/2015-03-13.pdf>

<http://www.ace.hu/curric/elte-archeometria/2015/BSC/2015-03-27.pdf>

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

- Csiszolt kőeszközök

- a) régészeti alapok áttekintés
- b) nevezéktan
- c) készítés módja
- d) használat, használati nyomok (a-d max 45 perc)

- Szerszámkövek és egyéb
kőzetfelhasználások régészeti
vonatkozásai

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

Csiszolt kőeszközök vizsgálata

Régészet

- tipológia

- technológia

- funkció vizsgálatok

Néprajz

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

kaptafa alakú balta

Bakonynána

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

<http://img.scoop.co.nz/stories/images/0711/6f54694defcbca4e890f.jpeg>

Kőszerszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

<http://img.scoop.co.nz/stories/images/0711/6a0c82891e09c31fb652.jpeg>

Kőszerszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

Deposit of polished stone axes discovered at Arzon (Morbihan), Cliché Musée des Antiquités Nationales, Saint-Germain-en-Laye (Loïc Hamon).

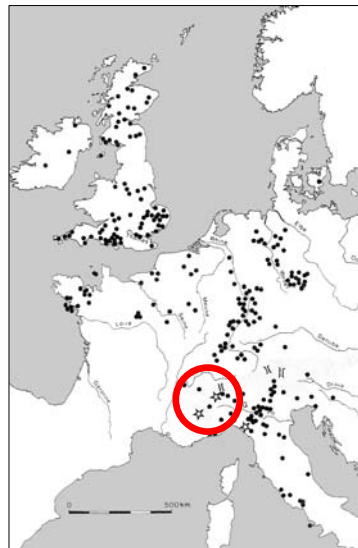

<http://www.culture.gouv.fr/culture/arcnat/harsova/img/euro01.jpg>

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

JADE2

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

Tab

Iszkaszentgyörgy

Gorzsa

2. ábra: A Magyarországon előkerült három nagynyomású metamorfiból készült kőeszköz lelőhelye

3. ábra: A három kőeszköz makroszkópos fényképe. 3a: Almászsmély 300/1876.247. Itsz., Magyar Nemzeti Múzeum tulajdona; 3b: Bakonytér 300/1876.264. Itsz., Magyar Nemzeti Múzeum tulajdona; 3c: Mihály 55.1276 Itsz., Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém tulajdona.)

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

szalukapa

<http://library.thinkquest.org/05aug/01780/essential/mechanical-inventions/images/6,000-year-old-stone-axe.jpg>

nyéllukas balta

balta

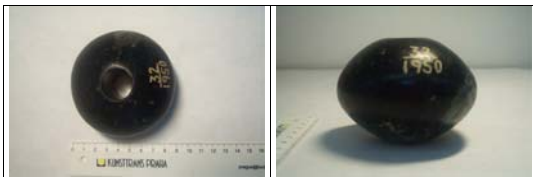
http://www.kermen.ru/IMG/15_03.jpg

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőszközők 1.

Aszód-Papi földek

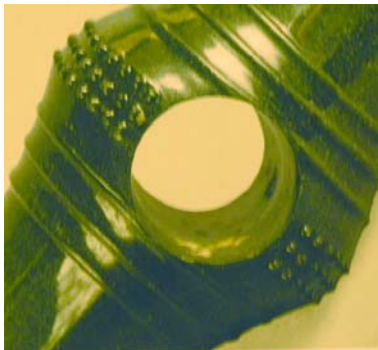

Alattán

Kőszközők, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőszközők 1.

Trója L kincs - díszbalták

Kőszközők, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

Kisújbánya
Zengővárkony

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

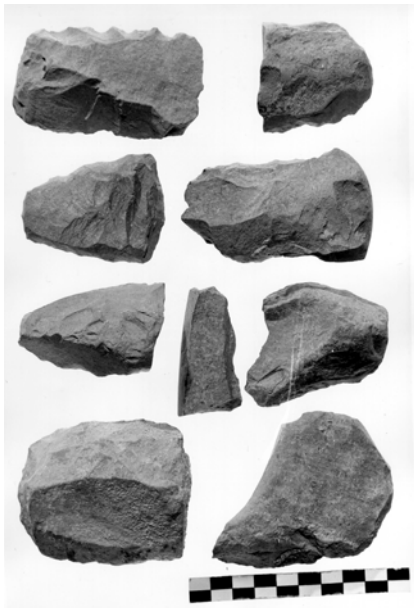
Csiszolt kőeszközök 1.

Aszód-Papi földek

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Aszód-Papi földek

Köszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt köeszközök 1.

Aszód-Papi földek

Köeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

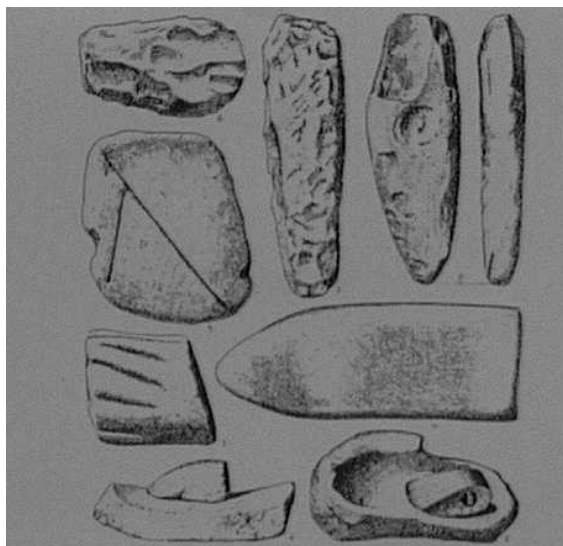
Csiszolt kőszközök 1.

Aszód-Papi földek

Kőszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőszközök 1.

Kőszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

Bányahelyek (főként Európa É-i része)

<http://www.primtech.net/flint/poland.html>

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

Irodalom

ANTONI--HORVÁTH 2003 Antoni Judit--Horváth Tünde Bronzkori kézművestechnikák. Kő-és csonteszközök. / Bronze Age handicraft techniques. Stone and bone tools. Kísérleti oktató CD és munkafüzet - Százhalombatta MATRICA Múzeum 2003

BIRÓ 1992 T. Biró Katalin Adatok a korai baltakészítés technológiájához / Data on the technology of early axe production ActaMusPap Acta Musei Papensis / Pápai Múzeumi Értesítő Pápa Rómer Flóris-Esterházy Károly Alapítvány 1992 3 - 4 33-79

ORAVECZ--JÓZSA 2005 Oravecz Hargita-- Józsa Sándor A Magyar Nemzeti Múzeum újkőkori és rézkori csiszolt kőeszközeinek régészeti és közettani vizsgálata / Archaeological and petrographic investigation of polished stone tools ... AMűhely Archeometriai Műhely / Archaeometry Workshop Budapest Magyar Nemzeti Múzeum 2005 2 / 1 23-47

ZALAI-GAÁL 2001 Zalai-Gaál, István Typologie und Chronologie des lengyelzeitlichen geschliffenen Steingeratbestandes im südlichen Transdanubien anhand der Merkmalanalyse. In: Regénye ed., Sites and stones: Lengyel culture in western Hungary and beyond In: Regénye ed. 2001 Regénye, J. ed., Sites and stones: Lengyel culture in western Hungary and beyond. A review of the current research. Lengyel'99 and IGCP-442 Conference, Veszprém 1999 Veszprém 2001 81-87

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

Irodalom: új:

Antoni Judit (2012) Útmutató a csiszolt kőeszközök világához. Újkőkori eszközkészítés és használat a Lengyel kultúra eszközanyaga és technológiai párhuzamai Óceániából MNM-NÖK Budapest-Szombathely 1-84

Antoni Judit (2012) “Metamorphosis of the rock”. Depot find of stone tool preforms at Veszprém-Kádárta, Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae Budapest 2012 63 5-42

Bartik et al. (2015), Primary workshop utilizing amphibole-bearing metabasic rock near Želešice, Přehled výzkumů 56/1 31-57

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőeszközök 1.

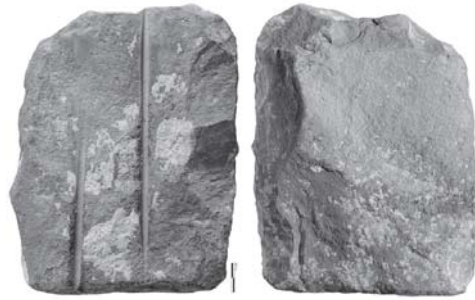
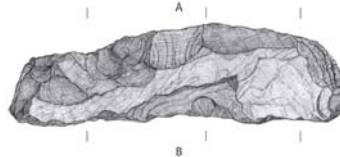

Fig. 5. Photos of the metabasite slab (no. 40 9780.583.1.1) (Photo: T. Takács)

Antoni Judit (2012) “Metamorphosis of the rock”. tool preforms at Veszprém-Kádárta, Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae Budapest 2012 63 5-4

Kőeszközök, kerámiák és
archeometriája 2015.1

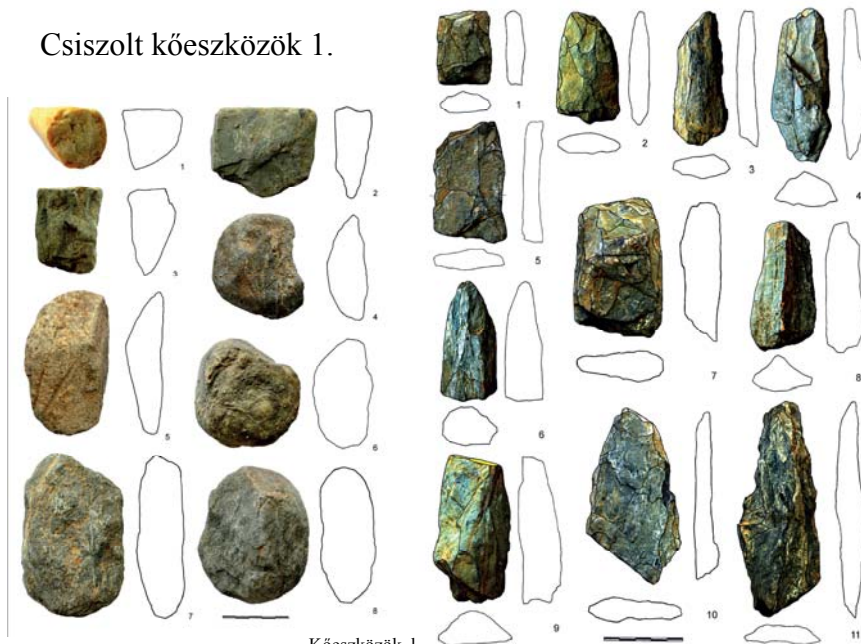
Csiszolt kőszközök 1.

Bartík et al. 2015

Kőszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Csiszolt kőszközök 1.

Kőszközök, I
archeometriája 2015.10.16

Bartík et al. 2015

Szerszámkövek

Szerszámkövek és egyéb kőzetfelhasználások

Szerszámkő típusok

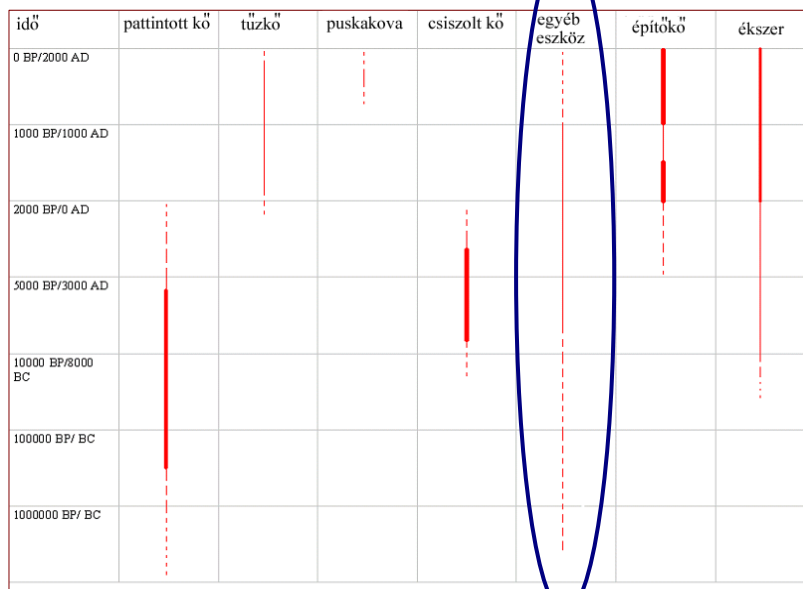
Szerszámkövek archeometriai vizsgálata

Márványok felhasználása, azonosítási lehetőségei
(Miss Marble adatbázis)

Kőeszköz nyersanyag adatbázisok – Schafarzik,
Historic quarries stb

Kőeszköz nyersanyagok felkutatásának módszerei,
módszertani sajátosságai

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Szerszámnevek HU/EN

Axe – balta, fejsze
Adze – fejsze, szekerce
Blade – penge
Broad axe – bárd
Butt – balta foka
Chisel – véső
Hatchet - bárd
Perforated axe – nyéllyukas balta
Plane – gyalu
Shoe last axe – kaptafa alakú balta

Köszközők, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Szerszámnevek HU/EN

Burnisher – csiszolókö
Debitage – megmunkálási hulladék
Grindstone - őrlőkö
Grinding slabs/quern – őrlőlap, őrlőkö
Grinding stone – őrlőkö
Grooved stones – vájatos kö (csiszoló)
Hammerstone – kalapács
Handstone – simítókö
Millstone – malomkö
Mortar – mozsár
Multiple tools – többfunkciós eszköz
Pestle – mozsártörő
Polisher – polírozó, fényező, (finomcsiszoló)
Polishing pebbles – polírozó (fényező) kavics
Pounder – zúzó, mozsártörő (kalapács?)
Powderer – porító
Sharpening stone – fenőkö
Stone vessel - köedény
Whetstone – fenőkö

Köszközők, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Szerszámkövek

Kevésbé ismert, gyengén kutatott terület

- „manuport”
- település és környezete
- háztartás
- csiszolókövek, őrlőkövek
- öntőformák

Kőszerszámkövek, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

- „manuport”

The Makapansgat jasperite cobble, <3 million
years, South Africa.

© R. G. Bednarik 5 cm

Kőszerszámkövek, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

- „manuport”

**Pebbles with names and dates of births of
Holocaust victims from Pilsen, Czech
Republic - in memoriam Rudolf & Marie
GRAB**

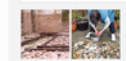

Pebbles depict all the holocaust victims from Pilsen and surrounding areas.
Hansul Grab kindly sent me the photograph - Rudolf Grab and Marie Grabova are his grandparents.

collected on February 14, 2006
by @SAM021942

alexandra42's photostream

**Holocaust memorials -
public and private (Set)**

220 items

Part of Jewish memorials in Central and
Eastern and Jewish memorials in Europe
and America

Tags

- Pilsen
- Pilsen
- holocaust
- memorial
- holocaust memorial
- Czech Republic
- Czech
- Jewish
- Jewish
- genealogy

Additional information

Kőszeközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

- „manuport”

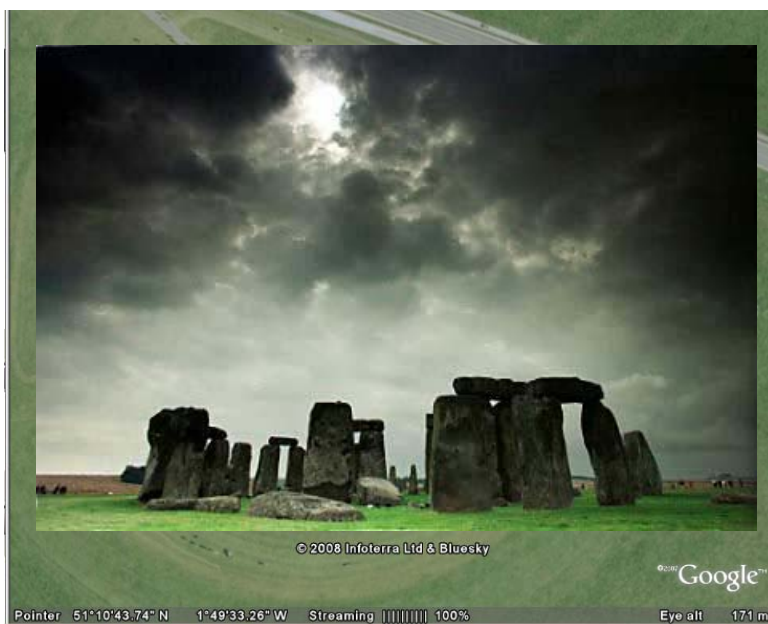
Kőszeközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

- „manuport”

Kőszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

kultuszhelyek

Pointer 51°10'43.74" N 1°49'33.26" W Streaming [|||||] 100% Eye alt 17.1 m

főzőkövek

close-up view of cook stone made of tuff, site 41LK67 at Choke Canyon. UTSA-CAR Archives.

<http://www.texasbeyonhistory.net/st-plains/nature/images/cookstone%20.html>

Kőszerszközök, kerámák és fémek
archeometriája 2015.10.16

főzőkövek

Kup-Egyes, XI. szelvény kemence gödör és főzőkövek
DDK felől

Kőszerszközök, kerámák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Balatonszemes, nagy méretű őrlőkő. Korai-középső neolitikum

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Balatonszemes, nagy méretű őrlőkő. Korai-középső neolitikum

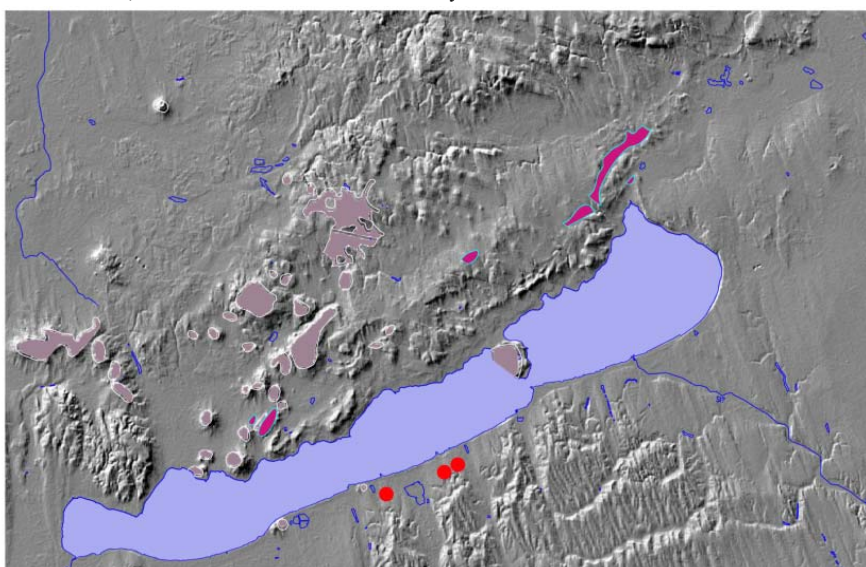
Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Őrlőkő készítő műhely, töredékek. Balatonboglár, későbronzkor

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Bazalt, vörös homokkő és őrlőköves lelőhelyek

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Vízi járművek modelljei

Kőszeközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Őrlőkő bányahely

Domoszló-Pipis: őrlőkő és malomkő készítő műhely

archeometriája 2015.10.16

Őrlőkö bányahely

Domoszló

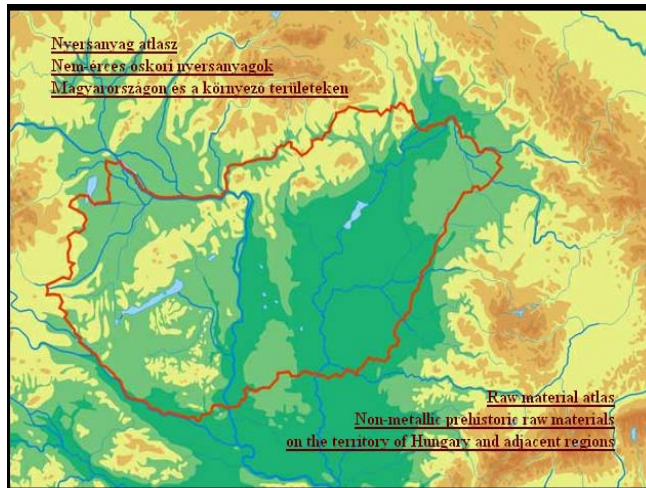

Öntőformák

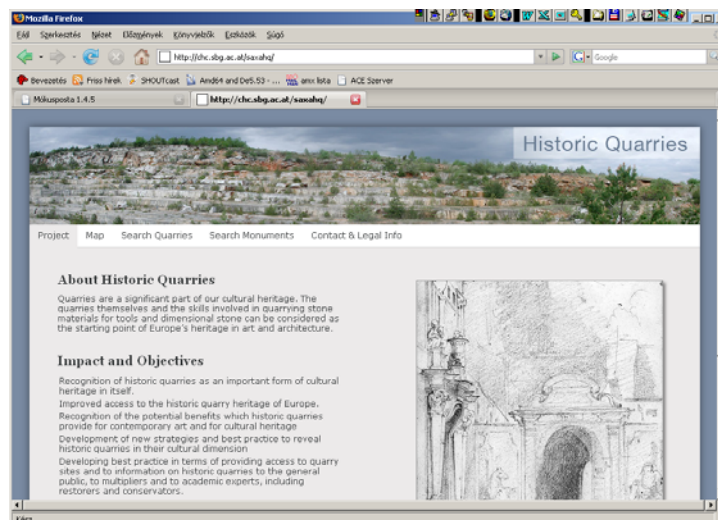
Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

<http://www.ace.hu/atlas/>

archeometriája 2015.10.16

<http://www.historic-quarries.org/>

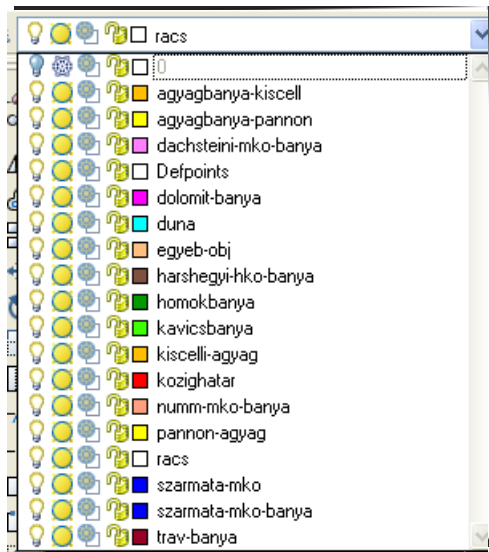
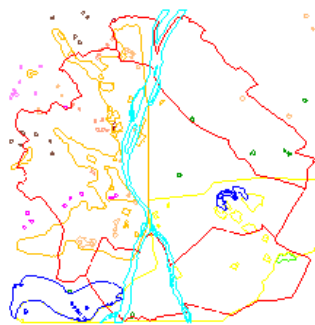

Budapesti kőbányák

Fehérvári út, DVK

Budapesti kőbányák

Kőszközők, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Travertin mészkő

Travertin mészkő

Köszközők, kerámák és teflek
archeometriája 2015.10.16

Travertin mészkő

Későbronzkor, Békásmegyer

Kőszeközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Travertin mészkő

Kőszeközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Travertin mészkő

Travertin mészkő

archeometriája 2015.10.16

Travertin mészkő

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Travertin mészkő

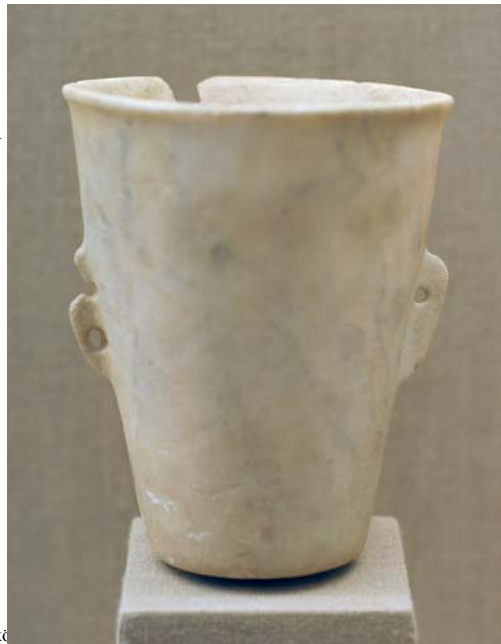

Kőeszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Márvány vizsgálatok

Külön terület - ASMOSIA

presztizstárgyak

<http://www.eidola.eu/images?explain=title&filter=Letter&page=3&letter=M>

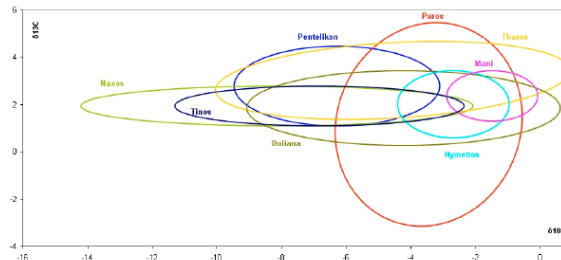
Köszkö
archeometriája 2015.10.16

Márvány vizsgálatok

Archeometriai Műhely 2009/4. szám

Zöldföldi Judit

Fehér márványok sikeres eredetmeghatározásának feltételei (avagy a sikertelen eredetmeghatározás okai) / Conditions for successful provenance studies of white marbles 37-52

7. ábra: A görög bányákból származó márványok stabilizotóp-összetétele (‰-ban kifejezve, a PDB sztenderdhez viszonyítva; Cramer 2004, Attanasio 2006 és Zöldföldi 2008b alapján).

Köszközök, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16

Márvány vizsgálatok

Archeometriai Műhely 2009/4. szám

Zöldföldi Judit

Fehér márványok sikeres eredetmeghatározásának feltételei (avagy a sikertelen eredetmeghatározás okai) / Conditions for successful provenance studies of white marbles 37-52

11. ábra: Összefoglaló diagram az archeometriai és geológiai irodalomból származó $^{87}\text{Sr}/^{86}\text{Sr}$ izotóparányokról (Kumar et al. 2002, Morbidelli et al. 2002, Penta et al. 2003, Zöldföldi & Satir 2003, Brilli et al. 2005, Schuster et al. 2005, Liu et al. 2006, Zöldföldi et al. 2008b és publikálatlan adatok alapján).

Köszközők, kerámiák és fémek
archeometriája 2015.10.16